

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра бізнес-консалтингу та міжнародного туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки
та бізнесу

д.н.держ.упр., доц. Ганна ОРТИНА

« 2 » вересня 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
Навчальної (виробничої) практики
«КОМПЛЕКСНА ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА З ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ»**

для здобувачів вищої освіти денної форми навчання
освітнього ступеню «Бакалавр»
зі спеціальності 242 «Туризм»
освітньо-професійної програми «Туризм»

Мелітополь 2021-2022н. р.

Робоча програма навчальної (виробничої) практики «Виробнича практика» для здобувачів вищої освіти ОР «Бакалавр», напрям підготовки 242 «Туризм» зі спеціальності 242 «Туризм»:
Мелітополь, ТДАТУ - 18 с.

Розробники: д.е.н., доцент Діана ГРИБОВА.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму

Протокол № 1 від «31» серпня 2021 року

Завідувач кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму

к.е.н., доцент Сергій Карман Сергій КАРМАН

« » 2021 року

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу за напрямом підготовки 242 – «Туризм», ОР «Бакалавр»

Протокол № 1 від «2» вересня 2021 року

Голова к.е.н., доц. Анна Костякова Анна КОСТЯКОВА

«2» вересня 2021 року

1. ОПИС ПРЕДМЕТА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика виробничої практики денна форма навчання	
Загальна кількість годин – 122	Напрями підготовки: 242 «Туризм»	Курс 4	Семестр 7
		Вид занять	Кількість годин
Тижневих занять – 24 год.	Освітній рівень: «Бакалавр»	Лекції	-
		Практичні	-
		Самостійна робота	-
		Форма контролю: залік	

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ

Метою практики – узагальнення та вдосконалення здобутих компетентностей шляхом отримання професійного досвіду в процесі самостійної трудової діяльності, формування інформаційно-аналітичної бази для 1,2 розділів випускної кваліфікаційної роботи.

Проходження практики в туристичній організації дозволить не лише завершити формування комплексного уявлення про роботу підприємств туристичної індустрії як цілісної системи, але й буде сприяти застосуванню поглиблених практичних навичок на обраному підприємстві. Окрім того, здобувач вищої освіти активно співпрацює з потенційними роботодавцями, демонструє свою готовність працювати в сфері туризму, остаточно визначається з напрямком професійної діяльності. Переддипломна практика є підготовчим етапом для виконання випускної кваліфікаційної роботи, тому головним напрямком практики є збір та вивчення даних по темі дослідження.

Завдання практики - набуття здобувачами вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання передбачених освітньо-професійною програмою за даною освітньою компонентою.

Предмет практики - інформація про результати господарської діяльності підприємства, що узагальнюється у фінансовій, податковій, статистичній і спеціалізованій звітності підприємства для зовнішніх та внутрішніх користувачів, інформація про стан зовнішнього середовища функціонування підприємства чи певної галузі (сфери) економіки (господарської діяльності).

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Освітня компонента забезпечує набуття здобувачами ВО:

Загальних компетентностей:

- ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;
- ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії;
- ЗК13. Здатність планувати та управляти часом;
- ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно;

Спеціальних (фахових) компетентностей:

- ФК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;
- ФК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ФК3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій;
- ФК6. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного;
- ФК8. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем;
- ФК9. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних формажорних;
- ФК11. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку;
- ФК12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу;
- ФК16. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу;

Програмних результатів навчання:

- РН1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів;
- РН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;
- РН4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору;
- РН6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів;
- РН8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися;
- РН10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем - застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг;
- РН16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та

громадянської свідомості;

-PH18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях;

-PH19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань;

-PH20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання;

-PH22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях;

-PH23. Здатність надавати консалтингові послуги в сфері туристичної діяльності;

-PH24. Вміння ефективної комунікації з громадськими організаціями в сфері туризму. Перераховані результати виробничої практики студентів можуть бути доповнені у відповідності до змісту варіативної компоненти освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів з туризму.

Soft skills:

- комунікативні навички: письмове, вербальне й невербальне спілкування; - уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести суперечки і відстоювати свою позицію, спілкування в конфліктній ситуації; навички створення, керування й побудови відносин у команді;

- уміння виступати привселюдно: навички, необхідні для виступів на публіці; проводити презентації;

- керування часом - уміння справлятися із завданнями вчасно;

- гнучкість і адаптивність: гнучкість, адаптивність і здатність мінятися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблем;

- лідерські якості: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння встановлювати мету, планувати;

- особисті якості: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до навколишніх.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Організація виробничої практики здійснюється згідно наступних документів:

- галузевих стандартів з освітньо-кваліфікаційних характеристик, освітньо-професійних програм підготовки фахівців, засобів діагностики якості вищої освіти

- Закон України «Про вищу освіту»;

- Закон України «Про освіту»;

- Стандарт вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;

- Положення про проведення практик студентів ТДАТУ (<http://www.tsatu.edu.ua/nmc/wp-content/uploads/sites/52/16.pdf>) та цією програмою.;

- навчального плану зі спеціальності «Туризм»;

- робочої програми з проведення виробничої практики;

- положень, інструкцій тощо.

Відповідно навчального плану та графіку навчального процесу тривалість виробничої (переддипломної) практики складає 4 тижнів з 11.10.2021р. по 5.11.2021р.

Місце проведення виробничої практики (база практики) – це сучасні агенції, підприємства, організації, установи туристичних галузей на основі договорів, а також регіональні навчально-практичні центри на базах сучасних господарств, які займаються туристичною діяльністю.

Навчально-методичне керівництво і контроль за проходженням практики від університету здійснює кафедра бізнес-консалтингу та міжнародного туризму. За кожним студентом закріплюється викладач (керівник випускної кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти), що може відвідувати студентів на місці проходження практики, консультувати студентів.

Керівник практики від університету зобов'язаний:

- перевірити підприємство або організацію – базу практики;
- консультувати студентів щодо змісту практики, веденню щоденника, складанню звітів про виконану роботу;
- перевірити якість роботи студента і виконання календарних графіків;
- по закінченню практики, перевірити щоденники і звіти студентів. Календарний план виробничої (переддипломної) практики відображається в щоденнику проходження практики та формується за участю керівника випускної кваліфікаційної роботи відповідно її теми.

Студенти університету при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики ознайомитися з її програмою, пройти на кафедрі під розпис інструктаж про порядок її проходження та техніку безпеки,
- одержати від керівника практики університету всі необхідні документи (робочу програму практики, щоденник, індивідуальні завдання, методичні рекомендації тощо);
- одержати консультації з усіх питань організації і проведення практики;
- прибути на базу практики точно в строк, встановлений наказом ректора;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і суворо дотримуватися правил охорони праці;
- систематично вести щоденник практики, один раз на тиждень давати його на перевірку керівнику від бази практики;
- виконувати індивідуальне завдання впродовж всієї практики і по закінченні оформити разом із звітом;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно і не пізніше тижня, після закінчення практики, надати керівнику практики від університету усю звітну документацію та в строк, встановлений кафедрою, скласти залік з практики.

План-графік проходження практики

№	Теми	Дата за планом
1	Прибуття на практику, проходження інструкції з охорони праці	11.10.2021
2	Збір інформації до написання кваліфікаційної роботи	12.10.2021
3	Ознайомлення з середовищем функціонування підприємства	21.10.2021
4	Написання 1 і 2 розділу кваліфікаційної роботи	29.10.2021
5	Підготовка презентацій	5.11.2021

5. ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ (ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ) ПРАКТИКИ

Програма передбачає застосування загального та індивідуалізованого підходів до змісту виробничої (переддипломної) практики. Загальний підхід формує змістовну структурування практики за двома етапами. Дослідницький етап передбачає формулювання цілей та завдань, вивчення інформаційних джерел, що розкривають теоретико-методичний зміст теми випускної кваліфікаційної роботи. Аналітичний етап полягає у формуванні статистичного масиву даних достатнього для розкриття теми випускної кваліфікаційної роботи, його первинній систематизації та аналізі.

Індивідуалізований підхід розкривається унікальністю реалізації дослідницького та аналітичного етапів виробничої (переддипломної) практики зумовленою оригінальністю теми випускної кваліфікаційної роботи.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При опрацюванні програми виробничої (переддипломної) практики здобувач вищої освіти формує та застосовує індивідуальний методичний інструментарій, обумовлений специфікою теми випускної кваліфікаційної роботи.

8. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Програмою переддипломної практики обумовлено розкриття економічної політики, проведення аналізу господарської діяльності та контролю виконання планів підприємства або організації. Основні положення програми відображаються через письмовий звіт.

Основна частина звіту про практику – це аналітична записка яка формується відповідно до теми та плану перших двох розділів дипломної роботи студента. Підведення підсумків і оцінка переддипломної практики відбувається у відповідний термін після подання студентом на кафедру звіту і відповідних документів.

Виробнича (переддипломна) практика завершується кафедральною конференцією, на якій здійснюється публічний захист звітів здобувачів вищої освіти з презентацією результатів та підведення підсумків практики.

В процесі захисту звіту, студент повинен показати знання економічної діяльності підприємства (об'єкту практики), вміння аналізувати діяльність підприємства, здатність до формування висновків, внесення пропозицій щодо удосконалення підприємницької діяльності.

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ПРАКТИКИ

Етапи робіт за програмою практики	Форма звітності	Кількість балів
Дослідницький етап	Щоденник практики, звіт із проходження практики	40
Аналітичний етап	Щоденник практики, звіт із проходження практики	40
Захист звіту з практики	Презентація	20
Всього балів		100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів	Оцінка за національною (чотирибальною) шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	5 (відмінно)	A
82-89	4 (добре)	B
75-81		C
67-74	3 (задовільно)	D
60-66		E
35-59	2 (незадовільно)	FX
0-34		F

Звіт з переддипломної практики оцінюється за 4-бальною системою.

Оцінка – «Відмінно» ставиться у випадках, коли студент в роботі та під час захисту показав систематичні та глибокі знання по даній темі, без помилок здійснив необхідні аналітичні та прогнозні розрахунки, використав широке коло основної і додаткової літератури, виклав матеріал у логічній послідовності, зробив обґрунтовані узагальнення і висновки на основі вивчення теоретичного матеріалу та виконаних розрахунків, а оформлення повністю відповідає вимогам, що висуваються.

Оцінка – «Добре» ставиться, якщо студент повністю засвоїв матеріал даної теми, виклав його у логічній послідовності, використав достатнє коло основної і додаткової літератури, зробив певні узагальнення, але не завжди наведені розрахунки у контексті тематичного теоретичного матеріалу, допущені незначні помилки у формулюванні термінів та категорій, невеликі арифметичні помилки в розрахунках та несуттєві відхилення при оформленні роботи.

Оцінка – «Задовільно» ставиться у випадках, коли матеріал засвоєний і викладений не в повному обсязі, порушена логіка викладення матеріалу, літературні

джерела використані недостатньо, аналітичні та прогнозні розрахунки здійснені з грубими помилками, оформлення роботи суттєво відрізняється від стандартів.

Оцінка – «Незадовільно» ставиться студентові, який не засвоїв матеріал вибраної теми, при цьому матеріал викладений не повністю і, переважно, теоретичний, суттєво порушена логіка викладення матеріалу, аналітичні та прогнозні розрахунки не здійснені або здійснені з грубими помилками та/або не вирішують завдання даної роботи, оформлення роботи не відповідає вимогам, що висуваються.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма виробничої (переддипломної) практики;
2. Методичні рекомендації до організації підготовки та захисту кваліфікаційної роботи для здобувачів вищої освіти факультету економіки та бізнесу ТДАТУ;
3. Зразки паспорту бази практики, щоденнику практики, звіту практики.
4. Посібники, підручники відповідно професійних компетенцій.
5. Інформаційно-статистична звітність підприємства-бази практики тощо.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Положення про проведення практик студентів Таврійського державного агротехнологічного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tsatu.edu.ua/nmc/wp-content/uploads/sites/52/16.pdf>

2. Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Таврійському державному агротехнологічному університеті ім. Дмитра Моторного [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tsatu.edu.ua/nmc/wp-content/uploads/sites/52/221.pdf>

3. Положення про організацію дипломування в Таврійському державному агротехнологічному університеті ім. Дмитра Моторного [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tsatu.edu.ua/nmc/wp-content/uploads/sites/52/polozhennja-pro-orhanizaciju-dyplomuvannja.pdf>

4. Методичні рекомендації до організації підготовки та захисту кваліфікаційної роботи для здобувачів вищої освіти факультету економіки та бізнесу ТДАТУ: Мелітополь, 2021. 34с

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Державна служба статистики <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Eurostat <https://ec.europa.eu/eurostat>
3. The World Bank <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
4. Національний банк України <https://bank.gov.ua>
5. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/> \
6. Все о туризме. Туристическая библиотека. URL: http://tourlib.net/books_tourism/senin_metod6.htm 1.12.2019
7. Інформація щодо відвідування України іноземцями та виїзду громадян України за кордон (2015-2018 роки) (за даними Адміністрації Державної прикордонної служби) / Департамент туризму: URL:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjpmuzUrZTtAhVBAxAIHWX_BUoQFjABegQIAxAC&url=https%3A%2F%2Fwww.me.gov.ua%2FDocuments%2FDownload%3Fid%3D8b7135d9-00d1-4d1f-9877-161133cfa28e&usg=AOvVaw1pDhtbkY7Dlmmg5yOBHsKP

8. Про туризм. Закон України № 324/95-ВР. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text>

9. Світовий атлас даних/ Світ/ Туризм URL: <https://кноета.ru/atlas/Весь мир/Туризм>

10. Туризм. Аналітика та статистика / Туристичні потоки 2015 – 2018 / Департамент туризму та курортів. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://www.me.gov.ua/>

11. Individual country/economy profiles and additional features of the report are available online / The Travel & Tourism Competitiveness Report 2019 / URL:

<http://reports.weforum.org/ttcr>.